

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **30** let

Solidarnost cenimo preprosto zato, ker je potrebna

Ljubljana, 20. junij 2014

Zbiranje pomoči poplavljenim na ozemlju nekdanje Jugoslavije, ki smo ga izvedli skupaj *Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje* in *DANET, Evropsko združenje za izobraževanje starejših, participacijo in medgeneracijski dialog*, katerega člani smo, je obrodilo sadove. Zbrane higienske pripomočke, hrano za otroke, ki ste nam jih zaupali, smo predali Rdečemu križu Slovenije. Akcija nam je nastavila zrcalo in pokazala, da ni potrebno, da bi nas bilo strah. Obdani smo z ljudmi, ki so pripravljeni darovati čas, delo, znanje, kulturo, materialne dobrine preprosto zato, ker vse to nekdo potrebuje.

Danes je poudarek na kvaliteti razvoja, manj na rasti.

Univerza za tretje življenjsko obdobje trideset let pozneje

Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje je nacionalna nevladna organizacija, v praksi

poznana pod imenom Univerza za tretje življenjsko obdobje. V tridesetih letih je bilo pomembnih odločitev nešteto, vse pa so bile vir učenja: vse od tistih prvih časov, ko je bil upravni odbor društva podrejen posameznikom, do današnjega dne, ko je povezanost upravnega odbora z zaposlenimi velika. Financiranje, za katerega so sprva poskrbeli kar člani upravnega odbora iz lastnih žepov ali je prihajalo zgolj iz enega vira, danes zagotavljajo različni viri. Dejavnost je bila sprva ena, osrednja (izobraževanje starejših odraslih), danes je dejavnosti več, obstajajo strateški načrti, akcijski načrti ipd. Nekoč je bilo pomembno, da se dejavnost postavi, danes je bistvena kvaliteta njenega razvoja. Razvoj je bil sprva posvečen enemu ali dvema profiloma uporabnikov, danes obstaja razvojni načrt za več profilov uporabnikov. Društvo ima zdaj jasno razmejene tri sekcije, katerih dejavnosti pa se vendarle tesno prepletajo ... (iz članka Alijane Šantej za revijo Andragoška spoznanja)

Poletni CINAGE na Radiu Slovenija 1

Ljubljana, 18. junij 2014

Miran Erič, član žirijske skupine CINAGE (skupine, ki je razmišljala o dejavni starosti v evropskih filmih) in Dušana Findeisen sta se v oddaji STORŽ spraševala ali evropski filmi sledijo družbenim spremembam in današnji razvejanosti socialnih vlog starejših. Predstavila sta tudi zanimiv projekt CINAGE, enega od številnih evropskih projektov Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, ki je deležen podpore Evropske komisije.

Več: Seniorji.info/MEDGENERACIJSKO_Projekt_CINAGE

Dejavno in zdravo staranje v Sloveniji (angl. Active and Healthy Ageing in Slovenia)

Ljubljana, 17. junij 2014

Več kot 120 strokovnjakov, med njimi Alijana Šantej z UTŽO Ljubljana, se je udeležilo prvega delovnega posveta projekta *Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji* (Active and Healthy Ageing in Slovenia - AHA.SI), ki ga vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) v sodelovanju s projektnimi partnerji. Kaj pomeni dejavno in zdravo staranje? Obravnavamo ga na dveh ravneh, osebni in družbeni. Kaj je dejavno staranje z družbenega vidika, delno pokaže največkrat uporabljena definicija Svetovne zdravstvene organizacije, lahko pa tudi indeks dejavnega staranja. Dejavni starejši naj bi se upokojevali kasneje. Mi smo mnenja, da naj bi predvsem bili zmožni ustvarjati nova delovna mesta. Vzdrževali naj bi zaposljivost starejših. Do kakšne mere bodo organizacije civilne družbe, ki so najbližje starejšim ljudem, uspele sodelovati pri pripravi strategije, je ključnega pomena za kakovost strategije. Na posvetu so poudarili pomen socialnega razvoja države, ki naj ne zaostaja za gospodarskim.

Novice iz Zasavske regije

Umetnost nam z duše spere prah vsakdanjosti (Picasso)

UTŽO Zasavska regija, UTŽO Litija - Šmartno in Kulturni center Litija so razstavo svojih likovnih del odprli s Picasso-jevimi besedami. To je storila *Helena Hauptman*, vodja Kulturnega centra in Mestnega muzeja Litija (na fotografiji). Zapela sta *Beti in Janez Prašnikar* ob spremljavi pianista *Janija Slimška*. *Milena Dimec* in *Zvonka Selan*, bivša in zdajšnja predsednica UTŽO Zasavska regija, sta opisali zgodovino in nakazali prihodnost sodelovanja obeh UTŽO. (Vir: Žiga Pikl)

Vprašanj je bilo toliko kot udeležencev in več ...

Letos so program *Znaš, nauči drugega* pričeli izvajati tudi na UTŽO Zasavska regija. Zanimanje zanj je bilo presenetljivo, ali pa tudi ne, kajti človek se najbolje uči v paru in dialog je najboljša metoda učenja. Vprašanja udeležencev? Vse od tega, kako označimo dokumente in jih kopiramo, kako oblikujemo mape in podmape, kakšna je razlika med 'tlačenko' in 'natlačenko', kako ustvarjamo skupine kontaktov in skrijemo prejemnike elektronske pošte, pa do tega, kako obvladati številne funkcije v Wordu, Excelu, Powerpointu, Youtubu, Facebooku, Skypu, Garminu itd. Kolikor udeležencev, toliko je bilo različnih vprašanj. Pari so si vzeli toliko časa, kolikor so ga potrebovali.

Pišejo ... ustvarjalno. Ni večje agonije kot nositi v sebi neizpovedano zgodbo.

Pisanje je nadvse osebno dejanje. Problematiko pisanja tako obravnavajo različni književni kritiki in pisatelji, ki pripovedujejo o tem, kako ta proces urejajo in doživljajo. Pa lingvisti, kot denimo Vladimir Propp (1895-1972) in drugi. Propp je analiziral ruske ljudske pravljice in je odkril 32 pripovednih enot, ki se ponavljajo v večini pripovedk. Tudi na UTŽO Zasavska regija, kjer študijski krožek ustvarjalnega pisanja vodi mentorica *Mari Žnidaršič*, so preučevali različne vire, med drugim Stephena Kinga: *Writing in Mileve Blažič*: Vaje za razvijanje sposobnosti kreativnega pisanja. Presenetil jih je Mark Twain, ki ima raje glagole kot pridevnike. Članice študijskega krožka so vsakokrat iz oči v oči prebrale in analizirale svoje spise ali pesmi, predloge za izboljšavo pa so podale druga drugi virtualno. Vse so zavzete bralke in obiskovalke kulturnih prireditev, zato je beseda večkrat stekla tudi o tem, pa še o čem drugem. Izšel je tudi skupni prvenec *Pišem*, izbor pesmi in spisov avtoric *Irene Drač*, *Kristine Hribar*, *Dragice Močnik*, *Jožice Novak* in *Ljube Štrovs*. (Vir: Mari Žnidaršič)

Izšla je raziskava *Staranje v Sloveniji; o potrebah, zmožnostih in stališčih nad petdeset let starih prebivalcev Slovenije* Ljubljana, junij 2014

V prostorih SAZU so predstavili novo raziskavo izpod uredniškega peresa prof. dr. Jožeta Ramovša. Kaj lahko nudi branje te monografije? Izvirne informacije o tem, kaj 750.000 prebivalcev Slovenije nad 50 let potrebuje za svoje staranje, kaj sami zmorejo in kaj želijo, pa tudi široko sodobno znanje o staranju in sožitju generacij. Slovenske politike in javno upravo namreč čaka nuja, da se napredno odzovejo na demografske spremembe, da povežejo socialni, zdravstveni, prostorsko-infrastrukturni

ter vzgojno-izobraževalni, politični in upravni resor za enovito odločanje in delovanje. »Staranje in sožitje generacij sta namreč prezahtevni nalogi, da bi ju zmoželi reševati le posamezen resor,« preberemo v predstavitvi te pomembne raziskave. (Vir: Tamara Jare)

Starejši Irci imajo več prihrankov in nepremičnin, a precej manj tekočih sredstev za življenje kot mlajši

A research study of the wealth of older people in Ireland – North and South (slov. Raziskovalna študija o bogastvu starejših na Irskem – Severnem in Južnem), raziskava iz leta 2012, ki jo je izvedel irski Center za preučevanje staranja CARDI, daje za Irsko naslednje podatke: osebe pod 50 let posedujejo 35 % vsega bogastva, skupina starih 50 let in več pa 65 %. Gospodinjstva tistih nad 65 let razpolagajo s povprečno 280,00 funti na teden, gospodinjstva tistih med 25-49 let s 452 funti. Tisti v skupini 65+ posedujejo največ nepremičnin (63 %) in odplačujejo najmanj kreditov (3 %). V povprečju imajo 5.519,00 € prihrankov. To, česar študija ne pove, pa je dejstvo, da starejši za svoj obstoj potrebujejo več denarja kot mlajši, ker morajo vrsto nepogrešljivih storitev plačati, v mladosti pa so jih opravili sami.

Žive knjižnice (angl. Living libraries). Tujec je nekdo, čigar zgodbe ne poznamo Reykjavik, 2014

Evropa se ne spopada le s krizo, marveč tudi z rastočim rasizmom, ksenofobijo, rastočim odporom do tujcev itd. Na Islandiji so tako uvedli "žive knjižnice". Namesto, da bi brali o tujih kulturah, domačini sprejmejo, denimo na nedeljsko kosilo, tega ali onega tujca, kajti človeka, "ki ga spoznaš od znotraj", ne moreš več prezreti, tudi njegove kulture ne. Tujec je namreč nekdo, čigar zgodbe ne poznamo. Pa je zgodba, ki jo pripovedujemo o sebi in drugih, resnična? Ali morda branimo svoje psihološko zdravje in nezavednega, potlačenega pač ne povemo? (Slavoj Žižek) To pa je že druga zgodba, s katero se ukvarjamo v študijskih programih medsebojnih odnosov.

Na Francoskem inštitutu Charles Nodier v Ljubljani

Zakaj v izobraževanju (starejših) odraslih prednjačijo ženske? Ljubljana, junij 2014

Staranje prebivalstva vpliva na različne sfere življenja, denimo na medgeneracijsko povezanost in medsebojno emocionalno in instrumentalno pomoč generacij. Integracija starejših v družbo je, kot pravi Rosow (1967), v svojem bistvu družbene narave. Posebna številka znanstvene revije "Research on Ageing" je tako v celoti posvečena vprašanju, v kolikšni meri in kako dobro so starejši integrirani v družbo. (De Jong Gierveld and Hagestad 2006). In kaj je družbena integracija? Stopnja, do katere so naša življenja povezana z drugimi življenji. V veliki meri je pri tem pomembno, če živimo v zakonu. Vpliv zakonskega življenja pa je drugačen na moške kot na ženske. Moški se za čustveno oporo zanašajo na ženo. Ženske imajo bolj zapletene čustvene potrebe (tako so bile socializirane) in le odnos z možem jim ni dovolj. Potrebujejo širši socialni krog, denimo tistega na UTŽO (Chodorow, 1978).

Jasne misli univerze za tretje življenjsko obdobje

Edgar Degas: Likarice, 1884

Revščina kot nezmožnost, da dosežemo, kar smo si zadali. Zaposleni revni niso novost

La Misère du monde (slov. Revščina tega sveta) je skupinsko delo, ki govori o sodobnih oblikah družbene revščine. Sociologi povsem predajo besedo tistim, ki živijo v revščini in tako javno osvetlijo tisto, kar je zasebno trpljenje. Njihovi sogovorniki se zavedajo mehanizmov, ki jim delajo življenje boleče in odkrijejo družbene vzroke svoje nesreče. Gre za skrito ali odkrito nasilje, ki ga nad njimi vršijo ekonomske in družbene strukture. Zbrana pričevanja prikažejo tudi pritiske in nasilnost poklicnega življenja, takšnega, ki onemogoča osebno rast in prizadevanja za srečo. Spoznanje: revščine, povezane z ekonomskim in socialnim stanjem je manj kot je revščine, ki izhaja iz posameznikovega položaja, nezmožnosti, da doseže, kar sam in okolje od njega ali nje pričakuje glede na vrednote in primerjave, ki vladajo tam. (La Misère du monde (2007); ur. Pierre Bourdieu, Seuil, Pariz)

Jean-Batiste Greuze: Mali lenobnež

Dober dan lenoba! Počitek in lenoba sta strast duše

Lenobi doslej nismo dajali mesta. Kogar nismo imeli radi, smo zanj dejali, da je len in ga tako ponižali. V 18. stoletju so zdravniki verjeli, da je nevrastenija (danes depresija) lenoba in da je lenoba zgolj telesnega izvora. Luther in drugi reformatorji obtožijo brezdelnost duhovnikov, ki ne vršijo svojega poklica oziroma poslanstva. Tudi danes avtorji šolskih učbenikov ne navajajo pisateljev in njihovih misli o lenobi in šola nas navaja le na delo, a prav lahko bi dala mesto tudi lenobi. Papež Gregorij konec 6. stoletja našteje glavne grehe, a lenobe ni med njimi. "Počitek in lenoba sta strast duše, ki začasno zaustavita najbolj trmasta prizadevanja in odločitve," pravi François La Rochefoucauld. Lenoba je tudi neke vrste blaženost duše, je tolažba in je nadomestilo za vse izgube. Nekateri pisatelji, kot denimo Robert Louis Stevenson, trdijo, da je intenzivna dejavnost značilnost nekoga, ki nima trdnega značaja. Kdor ni dejaven, ni zmožen sprejeti, kar mu življenje pošlje na pot. Nič ne zbudi njegove vedoželjnosti, zato je nekaj lenobe ne bo odveč, pa ne le v programih medsebojnih odnosov in transakcijske analize. Pa še to, na naslednji povezavi lahko poslušate Umetnost brezdelja Hermana Hesseja.

Več: <http://ars.rtv slo.si/herman-hesse-umetnost-brezdelja-na-1-programu/>

Upokojenci so plačanci, saj so prejemniki "odložene mesečne plače"

Ljubljana, maj 2014

Plačanci niso le zaposleni, to so vsi, ki so v povezavi s plačo. Torej tudi upokojenci, ki prejemajo "odloženo mesečno plačo". Plačanci niso le tisti, ki imajo delovno pogodbo. Plača ni dohodek, ni kupna moč, plača je družbena zmaga, trdijo nekateri sociologi. Za druge je plača spet nekaj zastarelega, saj se prve plače pojavijo že s prvimi delovnimi pogodbami v predindustrijskem času. Delati in prejemati plačo naj bi tako bila industrijska oblika suženjstva. Pri dvajsetih smo vstopali na delovni trg, da smo lahko tam ostali kot zelo pomembna, stabilna delovna sila, pri nekako šestdesetih smo izstopali s trga. Začrtana pot, trdijo sociologi, plačanci smo podrejeni. Po drugi strani pa človeška narava teži k stabilnosti.

Napovedujemo, vabimo

Poletna univerza je za odrasle vseh starosti

Ljubljana, julij 2014

Znanje, ki smo ga skozi leta oblikovali v preverjene programe in je bilo doslej dosegljivo le starejšim - ti nas nenehno opozarjajo, da bi to in ono morali vedeti že prej, ko so bili mlajši in življenje bi se tedaj odvijalo drugače - smo sklenili narediti dosegljivo tudi drugim. Tako se 30. junija pričanja Poletna univerza v Ljubljani. Našlo bi se še kakšno prosto mesto v programih: Spoznaj sebe in druge (mentorica prof. dr. Ana Krajnc), Obdelava, objava in izmenjava fotografij (mentor Robert Mlakar), Računalniška predstavitev, glasba in video (mentor Robert Mlakar). Vabljeni!

Prijavite se na e-naslov: univerza-3@guest.arnes.si

Staranje, proti-staranje in odpor do staranja: konstruiranje politik bivanja v starosti, konferenca

Celovec, Koroška univerza apliciranih ved, 18.- 20. september 2014. Semestralna konferenca Raziskovalne mreže na temo staranja v Evropi (Research Network on Ageing in Europe) Evropskega sociološkega združenja (European Sociological Association).

Širimo obzorja, združujemo ljudi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net